

รายงานผลการดำเนินงาน
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่(สัตว์น้ำจืด)
ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

แปลงใหญ่ปลาตะเพียนบ้านคลองสำโรง
ตำบลชอนไพร อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์
กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด
กรมประมง

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่(สัตว์น้ำจืด) ปีงบประมาณ ๒๕๖๑
แปลงใหญ่ปลาตะเพียนบ้านคลองสำโรง ตำบลชอนไพร อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

กรมประมงได้มอบหมายให้กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ดำเนินงาน ภายใต้แผนงาน
บูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ กิจกรรม
ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์ ร่วมกับสำนักงานประมงจังหวัดเพชรบูรณ์
ร่วมกันดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่(แปลงใหญ่ปลาตะเพียน) ประจำปี ๒๕๖๑

๑. ข้อมูลพื้นฐานของแปลง

พื้นที่ดำเนินการ หมู่ ๖ ตำบลชอนไพร อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

สมาชิกเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๓๕ คน พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำรวม ๓๗.๕ ไร่

คณะกรรมการแปลงใหญ่ประกอบด้วย

๑. นายจารุกิตต์ จันทรเขียน	ประธานกลุ่ม
๒. นางหนูพิชพลูส้ม	รองประธาน
๓. นางธัญพรทองยอด	เลขานุการ
๔. นางสมภารวงวิลาส	เหรัญญิก
๕. นางดวงจัน มะโนรัมย์	ประชาสัมพันธ์
๖. นายแหงม หลงนาม	คณะกรรมการ
๗. นางพัชรินทร์ตาทิพย์	คณะกรรมการ
๘. นางวันเพ็ญ เด็ดแก้ว	คณะกรรมการ
๙. นางบัวฮอง พรหมมี	คณะกรรมการ
๑๐. นายตาม วันเพ็ง	คณะกรรมการ
๑๑. นางทองใบ เขียวทอง	คณะกรรมการ

ผู้จัดการแปลง (ภาคราชการ)

นางปริญดา รัตนแดง นักวิชาการประมงชำนาญการพิเศษ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์

โทรศัพท์ ๐๖ ๑๗๙๓ ๘๘๔๔

ผู้จัดการแปลง (ภาคเกษตรกร)

นายจารุกิตต์ จันทรเขียน

บ้านเลขที่ ๒๐๓ หมู่ที่ ๖ ตำบลชอนไพร อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

โทรศัพท์ ๐๖ ๓๘๗๘ ๕๓๐๙

แปลงใหญ่ปลาตะเพียนบ้านคลองสำโรง ตำบลชอนไพร อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

จัดทะเบียนจัดตั้ง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปลาตะเพียนบ้านคลองสำโรง

ณ วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ รหัสทะเบียน ๙-๖๗-๐๑-๑๐/๑๐-๐๐๑๑ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

๒. กิจกรรมที่ดำเนินการ

๒.๑ การฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๑ “การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี”

วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม

๑. ให้ความรู้ด้านการเพิ่มผลผลิต การเพาะเลี้ยงและลดต้นทุนสัตว์น้ำจืดของเกษตรกร
วิทยากรจากสำนักงานประมงจังหวัดเพชรบูรณ์
๒. ให้ความรู้ด้านมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) และเกษตรกรนำความรู้ไปพัฒนาสู่การ
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP)
วิทยากรจากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์
๓. ให้ความรู้ด้านบัญชีฟาร์มและบัญชีครัวเรือน
วิทยากรจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์

หลักสูตรที่ ๒ “การรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์และการแปรรูปสัตว์น้ำจืด”

วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม

๑. ให้ความรู้ด้านการรวมกลุ่มและการจัดตั้งสหกรณ์
วิทยากรจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์
๒. ให้ความรู้ด้านการแปรรูปปลาตะเพียน และการฝึกปฏิบัติการทำปลาสามปลาตะเพียน
วิทยากรจากกลุ่มแปลงใหญ่ปลานิลห้วยสะแก

๒.๒ การแนะนำ/ให้ความรู้ด้านระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์ และผู้จัดการแปลงภาคราชการ ได้ดำเนินการให้ความรู้ด้านระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ ตั้งแต่การออกแบบฟาร์ม การดำเนินการ การจัดการเส้นทางการเข้ามาของโรคและการแพร่กระจายของโรคโดยคน สัตว์ เครื่องมือ ยานพาหนะ น้ำ ของเสีย และอาหาร การตรวจสอบเฝ้าระวังสุขภาพปลาและแผนการดำเนินการโดยทันทีเมื่อเกิดโรคให้กับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ปลาตะเพียนบ้านคลองสำโรง ในวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ มีเกษตรกร เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๓๕ คน

๒.๓ การศึกษาดูงาน

ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ สมาชิกแปลงใหญ่ปลาตะเพียนบ้านคลองสำโรง ได้มีกิจกรรมพัฒนาแลกเปลี่ยนความรู้กับกลุ่มแปลงใหญ่ปลานิล บ้านระหาร ได้ศึกษาดูงานของ นายกฤษฎา อินทรสุข และนายชินนทร์ คະซานันท์ สมาชิกแปลงใหญ่ปลานิลบ้านห้วยสะแก โดยศึกษาดูงานในเรื่องการลดต้นทุนการผลิตด้วยการใช้หญ้าเนเปียร์สับและการหมักหญ้าเนเปียร์เพื่อเป็นอาหารปลา

สมาชิกแปลงใหญ่ปลาตะเพียนบ้านคลองสำโรง
ได้ศึกษาดูงานบ่อเลี้ยงปลาของนายฤทธิชัยอินทรสุขและนายชินนทร์ คະชานันท์
บ้านระหาร ตำบลห้วยสะแก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๔ การสนับสนุน/ปัจจัยการผลิต

สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดี (จำนวน ๒๖๒,๕๐๐ ตัว)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี (ปลาตะเพียนขาว ขนาด ๓-๕ เซนติเมตร) ให้กับ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ปลาตะเพียนบ้านคลองสำโรง รายละ ๗,๕๐๐ ตัว รวมจำนวน ๒๖๒,๕๐๐ ตัว โดยส่งมอบครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ ตัว และ ครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ จำนวน ๑๑๒,๕๐๐ ตัว

สนับสนุนจุลินทรีย์ ปม.๑ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์ ได้รับจุลินทรีย์ปม.๑ ในวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑ และจะดำเนินการส่งมอบจุลินทรีย์ ปม.๑ ให้กับสมาชิก

๒.๕ การเชื่อมโยงการตลาด

กิจกรรมเชื่อมโยงการตลาด งาน “แหล่งท่องเที่ยวน่าชม อาหารน่าชิม”

จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยพาณิชย์จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้จัดงาน “แหล่งท่องเที่ยวน่าชม อาหารน่าชิม” ณ ตลาดกรีนมาร์เก็ตเพชรบูรณ์ พระใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ในวันที่ ๘-๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยมีนายสืบศักดิ์ เอี่ยมวิจารณ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นประธานเปิดงาน ในงานนี้ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเชื่อมโยงการตลาด การส่งเสริมการบริโภค เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ปลาดูแลเพียนบ้านคลองสำโรง

กิจกรรมในงานมีการ ออกร้านจำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แปลงใหญ่ปลาดูแลเพียนบ้านคลองสำโรง สาธิตการทำอาหารจากปลาดูแลเพียน จำนวน ๔ เมนู ได้แก่ ปลาต้ม ปลาดูแลเพียนไร้ก้าง ปลาดูแลเพียนทอดสมุนไพร และปลาดูแลเพียนราดซอสมะขามมีกิจกรรมนาฬิกาทอง จำหน่ายสินค้าราคาถูก แข่งขันการแลเนื้อปลานิล แข่งขันการทำอาหารจากเมนูปลานิล ปลาดูแลเพียน และพืชผักจากกรีนมาร์เก็ตเพชรบูรณ์

๒.๖ การรวมกลุ่ม

คณะกรรมการกลุ่มแปลงใหญ่ปลาตะเพียนบ้านคลองสำโรง ได้มีการประชุม เพื่อวางแผนการเลี้ยง การจัดการกับผลผลิตของสมาชิกในกลุ่ม การวางแผนการจับ รูปแบบการจำหน่ายและแปรรูป และเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพจึงได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาตะเพียนบ้านคลองสำโรง เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ หลังจากนั้นได้มีการรวมกันทดลองแปรรูปปลาสามปลาตะเพียน โดยใช้ผลผลิตภายในกลุ่มมาทดลองทำและออกความเห็น ตีชม ผลิตภัณฑ์

๓. เทคนิค/วิธีการลดต้นทุนการผลิต

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์ นัดหมายผู้จัดการแปลงภาคเกษตรกร และสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ร่วมกันระดมความคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรภายในกลุ่ม ในเรื่องการลดต้นทุนในการเลี้ยงปลาตะเพียนขาว เกษตรกรส่วนใหญ่ได้มีความเห็นตรงกันว่า ควรสร้างอาหารจากธรรมชาติให้มากที่สุด เช่น การใช้ข้าวที่เหลือจากครัวเรือน, กล้วย, หยวกกล้วย, ฟางข้าว, หญ้า โดยใช้สูตรการหมักจากคู่มือการเลี้ยงปลา

ผลการประเมินเบื้องต้นสำหรับเกษตรกรที่เลี้ยงปลาตะเพียนขาว / ๑ รุ่น

รายการ	ค่าใช้จ่าย(บาท)
เตรียมบ่อด้วยปูนขาว	๑๐๐
จำนวนลูกปลา ๔,๐๐๐ ตัว/บ่อ	
อาหารเม็ดอนุบาล ๑ เดือน	๑,๓๕๐
อาหารธรรมชาติ ๖-๘ เดือน	๘๐๐
- เศษผัก, กล้วย, มะละกอ, รำ	
- ข้าวแหว่งใส่กระสอบแขวนในบ่อ	
- ข้าวเหนียวนึ่งผสมกับอาหารปั้นวางตามมุมบ่อ	
ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ	๓๐๐-๕๐๐ กก. (กก.ละ ๕๐-๖๐ บาท)

๔. เทคนิค/วิธีการเพิ่มผลผลิต

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์ ผู้จัดการแปลงภาคราชการ และสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ ร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนารายแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มมูลค่า และจำหน่ายผลผลิตรวมทั้งได้แจกคู่มือการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการเพาะเลี้ยงปลานิลและสมุดบันทึกการเลี้ยง รวมทั้งให้ความรู้เรื่องการใช้อุทธรณ์ให้กับสมาชิก

นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ส่งเสริมการเรียนรู้สู่การปฏิบัติของการเพาะเลี้ยงปลาตามมาตรฐานฟาร์ม GAP เพื่อให้ได้ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับการผลิตสัตว์น้ำ(GAP) พ.ศ. ๒๕๕๓ กรมประมงแก่เกษตรกรทั้งหมด ๓๕ ราย พร้อมทั้งแจกจ่ายคู่มือการลดต้นทุนการเพาะเลี้ยงปลานิลให้กับเกษตรกรทุกรายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลี้ยง

๕.สรุปผลการดำเนินงาน

ตารางที่ ๑ ต้นทุน ผลผลิต ของแปลงใหญ่ ก่อนเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ก่อนเข้าโครงการฯ
ต้นทุนการผลิต (บาท/กก.) เฉลี่ย	๒๕.๔๕
ผลผลิต (กก./ไร่) เฉลี่ย	๑๖๑.๙๘
ราคาผลผลิต ของแปลงใหญ่ (บาท/กก.) เฉลี่ย	๕๒.๖
ราคาผลผลิต นอกแปลงใหญ่ (บาท/กก.) เฉลี่ย	๕๒.๖

ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบการรับรองมาตรฐานฟาร์มเกษตรกร

มาตรฐานที่ได้รับ	จำนวนที่ส่งใบคำขอ (ราย)	จำนวนที่ได้รับรอง (ราย)	อัตราการรับรองมาตรฐาน (ร้อยละ) (เปรียบเทียบกับเกษตรกรในแปลงทั้งหมดกับเกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐาน)
มาตรฐาน GAP กรมประมง	๓๕	๓๕	๑๐๐
มาตรฐาน GAP มกษ ๗๔๑-๒๕๕๗			๐
รวม	๓๕	๓๕	๑๐๐

๖. ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑) ลูกพันธุ์หรือพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำไม่มีคุณภาพ	จัดหาลูกพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพจากกรมประมง / ผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำเองสำหรับสมาชิกภายในกลุ่ม
๒) ต้นทุนการเลี้ยงสัตว์น้ำสูง/ราคาอาหารสัตว์น้ำแพง	ให้ใช้หญ้าเนเปียร์ปากช่อง ๑ เป็นส่วนผสมร่วมกับวัตถุดิบอื่น ๆ
๓) การบริหารจัดการฟาร์มไม่ดี/ฟาร์มไม่ได้มาตรฐาน	ปฏิบัติตามแนวทางการเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี หรือ GAP
๔) สัตว์น้ำเป็นโรค	ปล่อยปลาเลี้ยงไม่หนาแน่น และมีระบบการจัดการที่ดี
๕) ขาดแหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยง/คุณภาพน้ำไม่ดี	วางแผนการเลี้ยงโดยให้จับขายก่อนที่จะเกิดปัญหาเรื่องน้ำ ซึ่งมักจะเกิดในหน้าแล้ง